

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

ÜPP strateegiakava 2023-2027 hetkeseis ja tulevik

Marko Gorban

Maaeluministeerium

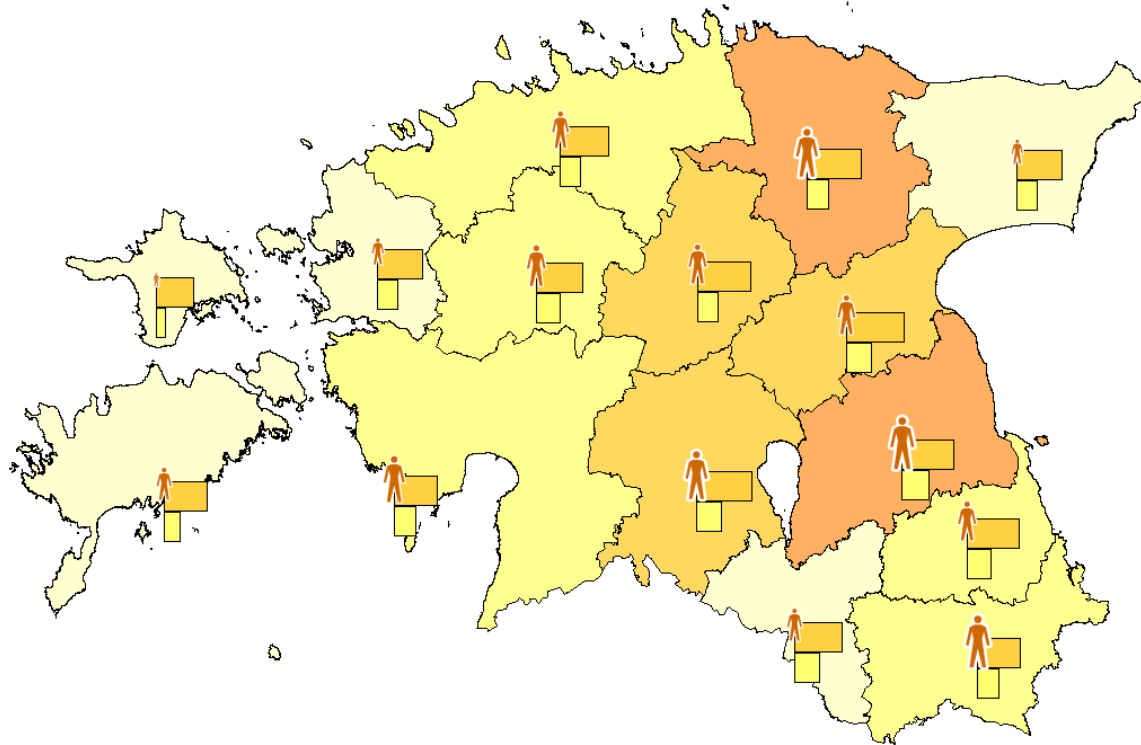
Teraviljafoorum 2021

07.12.2021

Teraviljasektori hetkeolukord

Tera-, kaunvilja ja rapsi-rüpsi kasvataja portree

Miinumum ja maksimum saagikus 2004-2020

Allikas: SA

teravilja kõige väiksem saak perioodil 2004-2020

teravilja kõige kõrgem saak perioodil 2004-2020

Tera-, kaunvilja ja rapsi/rüpsi saak 2018-2020 kokku

Allikas: SA

üle 7,14 000 tonni (2)

467 000 kuni 714 000 tonni (3)

265 000 kuni 467 000 tonni (5)

14 000 kuni 265 000 tonni (5)

1 ja enam ha tera-, kaunvilja või rapsi/rüpsi kasvatavad isikud

Allikas: PRIA 2020

410

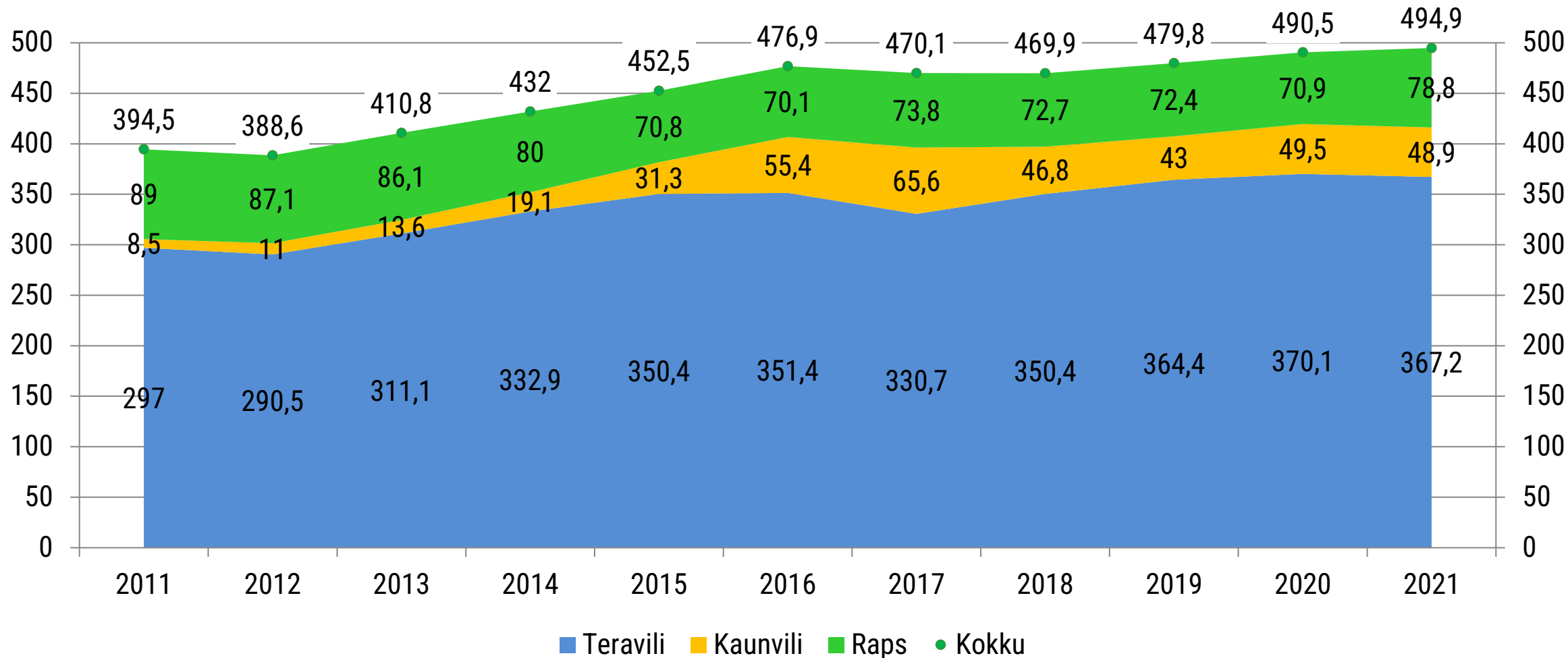
205

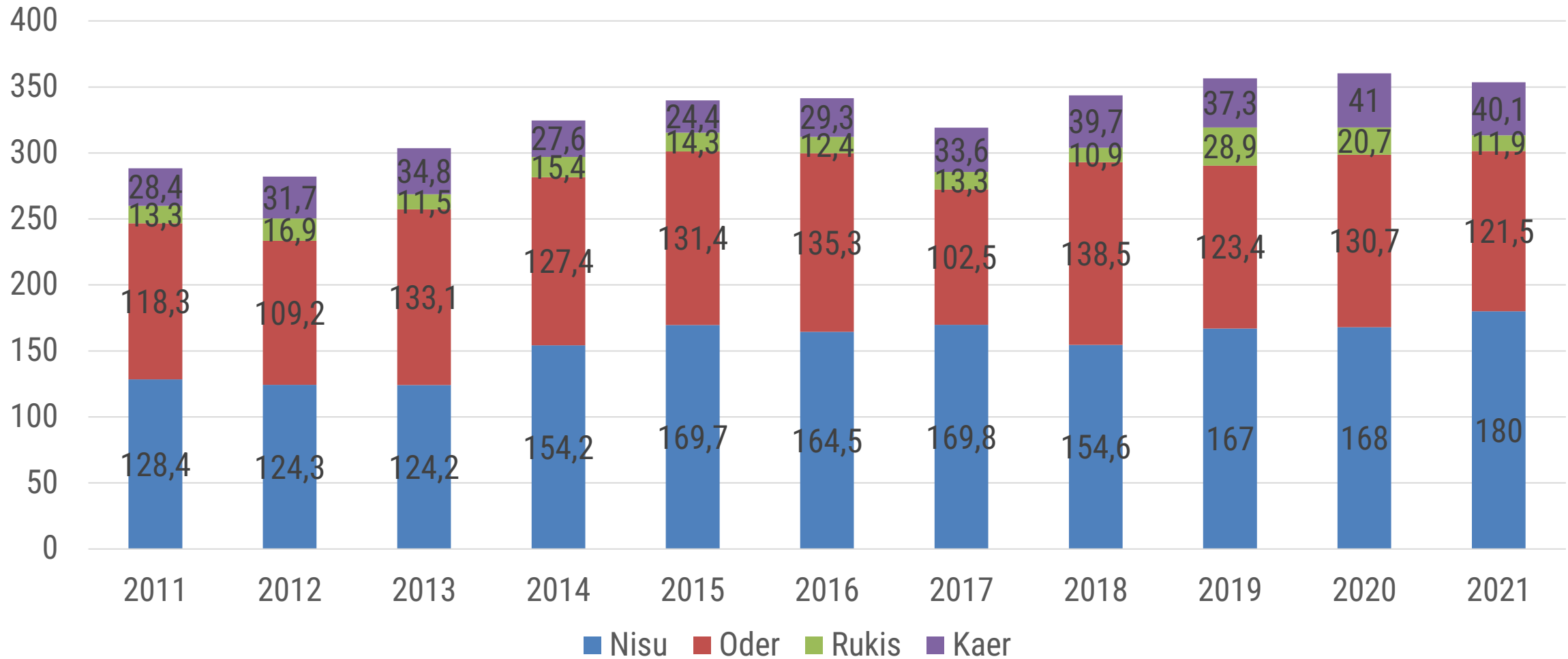
41

- ❑ 59% toodetakse 5 maakonnas, kus on 43% kasvatajatest
- ❑ 44% pinnast on isikutel (235) kellel neid kultuure 500 ja enam ha
- ❑ Minimaalse ja maksimaalse saagikuse vahe teraviljal 1,87-3,50 kordne (suurim kõikumine Hiiumaal)
- ❑ Põllumajanduse majandusharu kogutoodangu väärtuses on osatähtsus suurenenud 10%-lt (2004) 35%-le (2020)
- ❑ Netolisandväärtus töajõu aastühiku kohta on 18%-154% kõrgem kui keskmisel põllumajandustootjal (erand 2009)

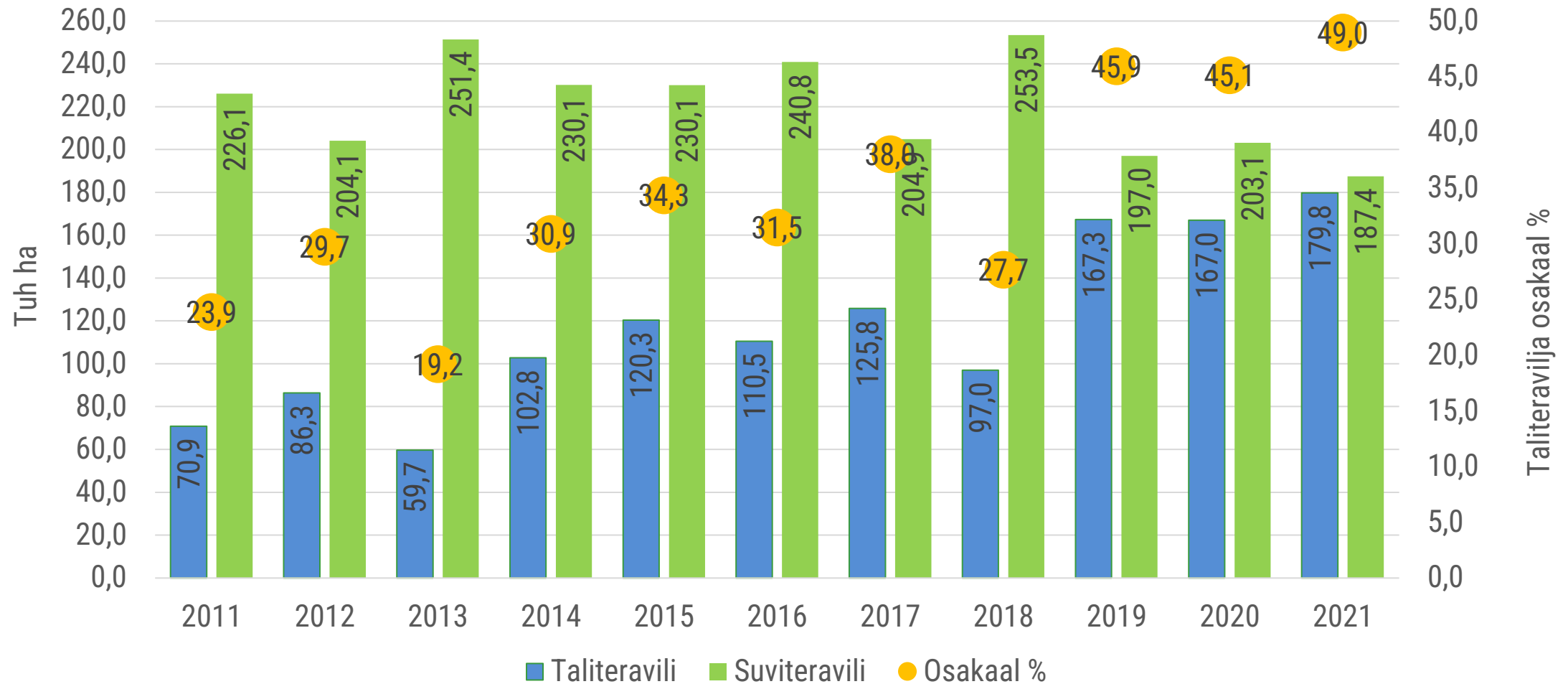
Teravilja, rapsi ning kaunvilja kasvupind (tuh ha)

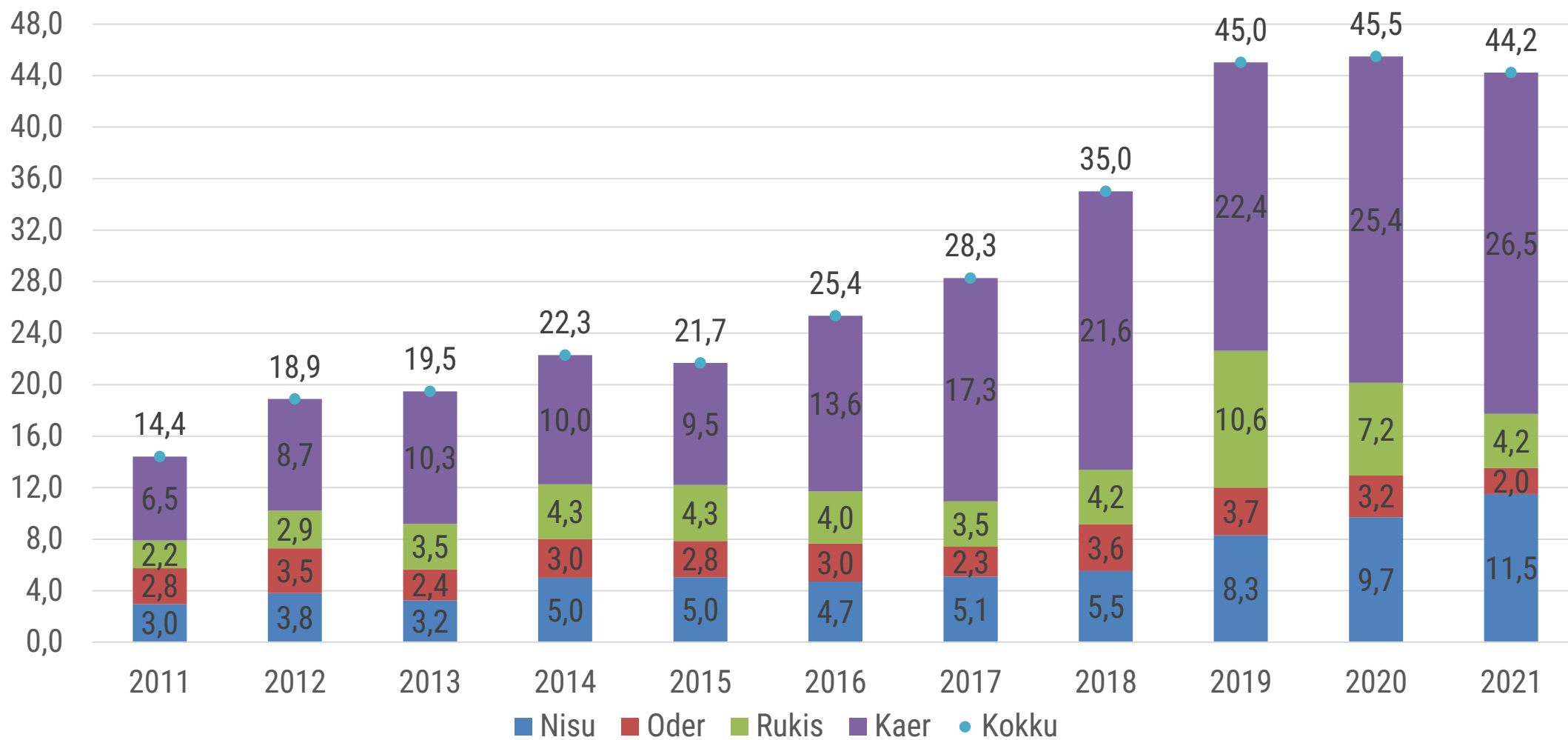
Teravilja kasvupind (tuh ha)

Taliteravilja kasvupinna osakaal teravilja kasvupinnast

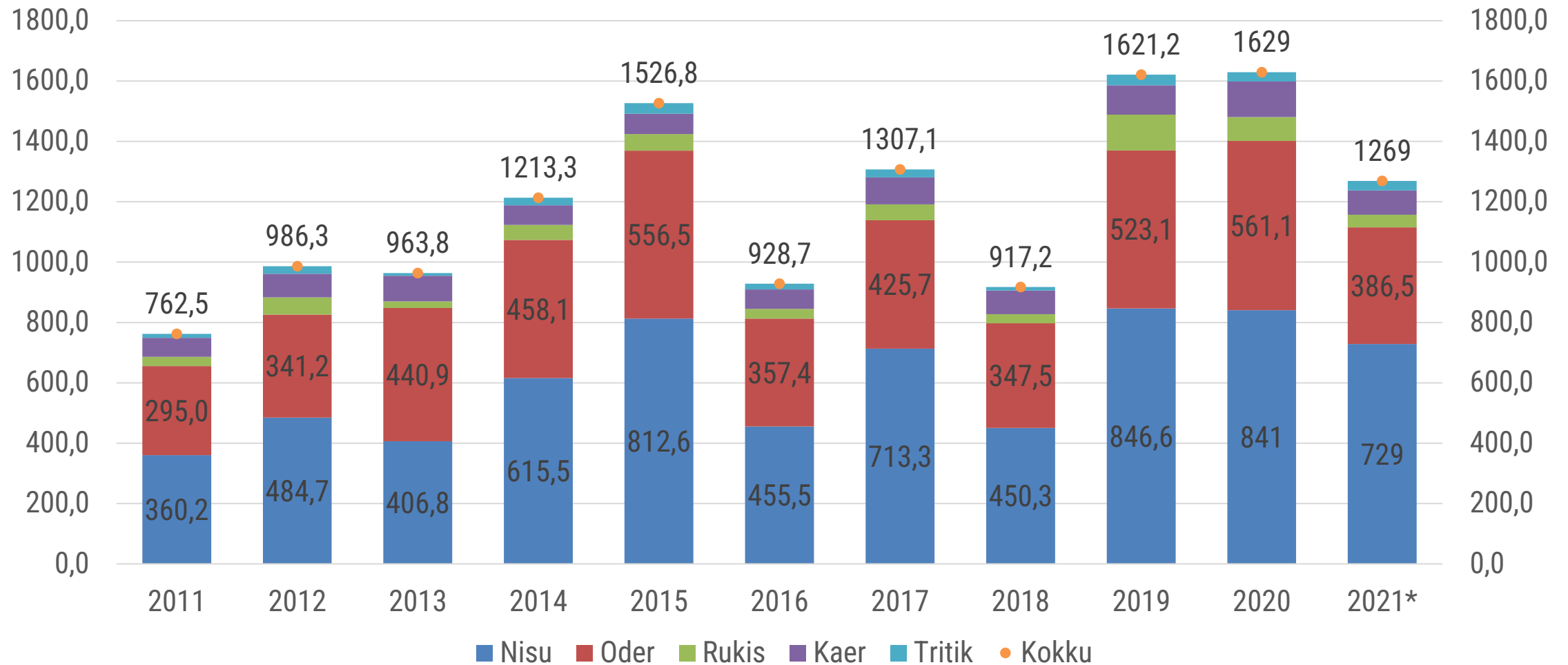

Maheteravilja kasvupind (tuh ha)

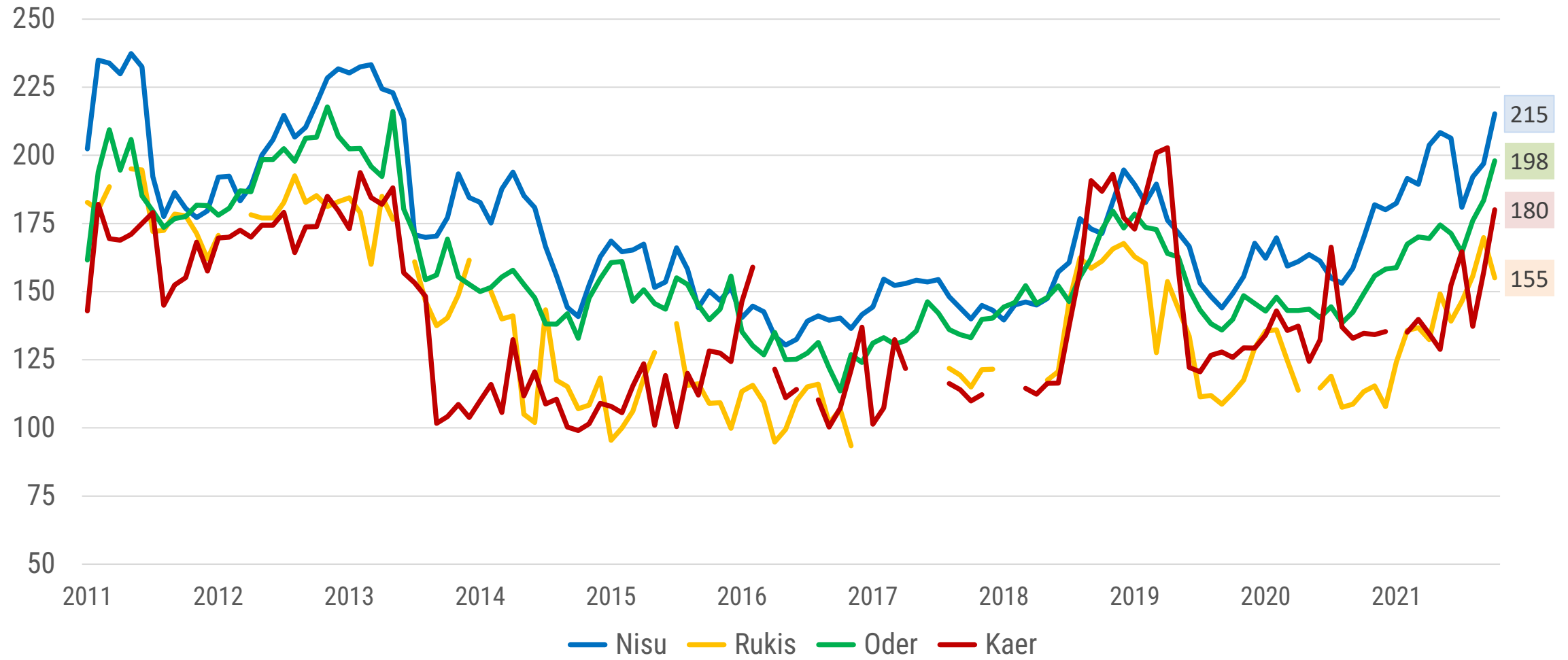
Allikas: PTA 2021 esialgsed andmed

Teravilja saak (tuh t)

Allikas: SA, MEM 2021 prognoos

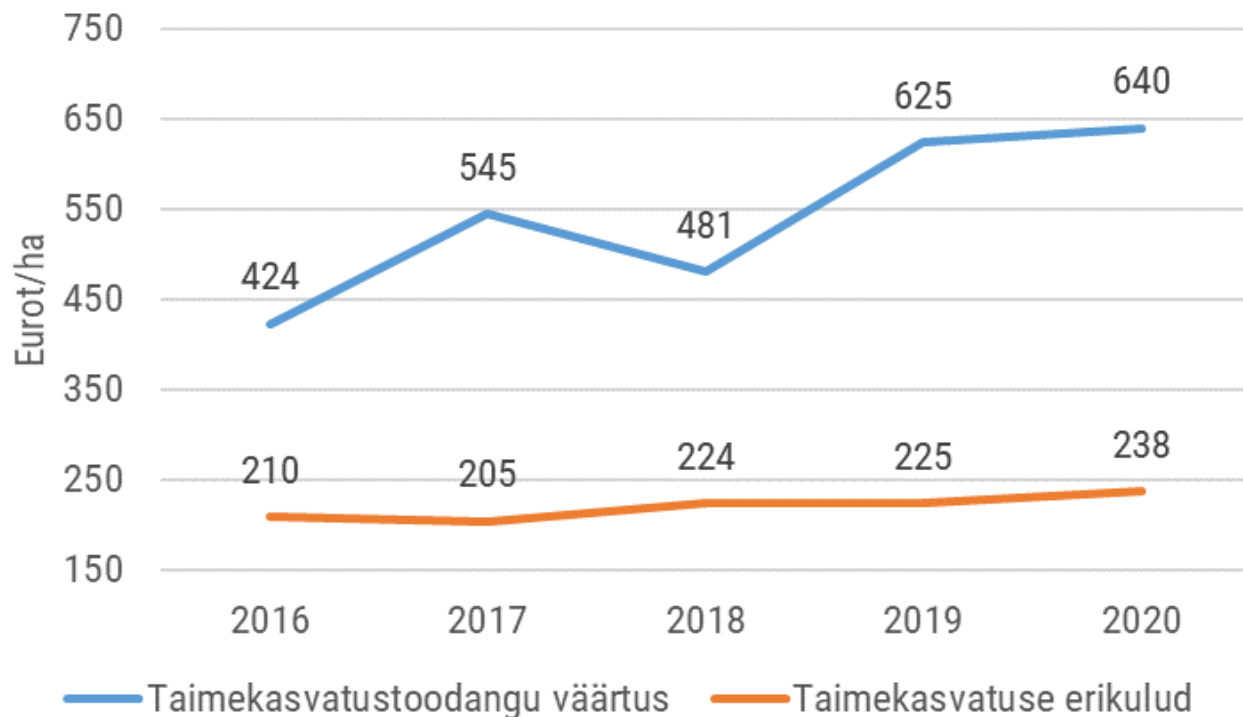
Teravilja hinnad (€/t) Eestis kuude lõikes

Teravilja, õli- ja valgukultuuride tootmistüüp arvudes

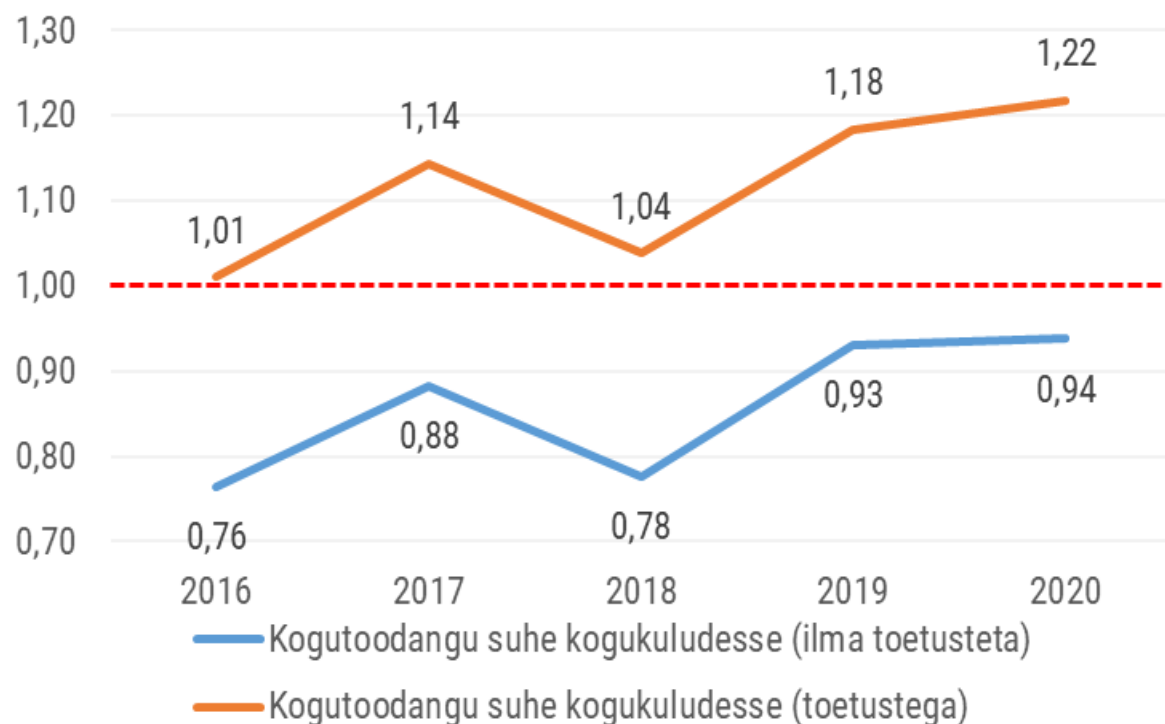
	2018	2019	2020
Põllumajandusmaa, ha	219	207	225
Nisu saagikus, t/ha	3,46	5,12	4,96
Tööjõud, tju	1,60	1,44	1,39
Kogutoodang (€/ha)	568	719	716
Toetused, v.a investeeringutele (€/ha)	192	195	214
Kogukulud (€/ha)	732	773	763
Põllumajandustoodangu müügitulu (€/ha)	475	575	623
Toetuste osakaal sissetulekutes, %	25%	21%	23%
Netolisandväärtus (€/tju)	20 620	39 476	48 157
Kohustuste osakaal koguvaras, %	35%	33%	32%

Toodangu väärtus ja erikulud

- Toodangu väärtus varieeruv, 2020. a 640 €/ha
 - Võrreldes 2019. a +2,5%
 - 2016. a kõige madalam 424 €/ha
- Erikulud kogu perioodil tasemel 210-238 €/ha

Kogutoodangu suhe kogukuludesse

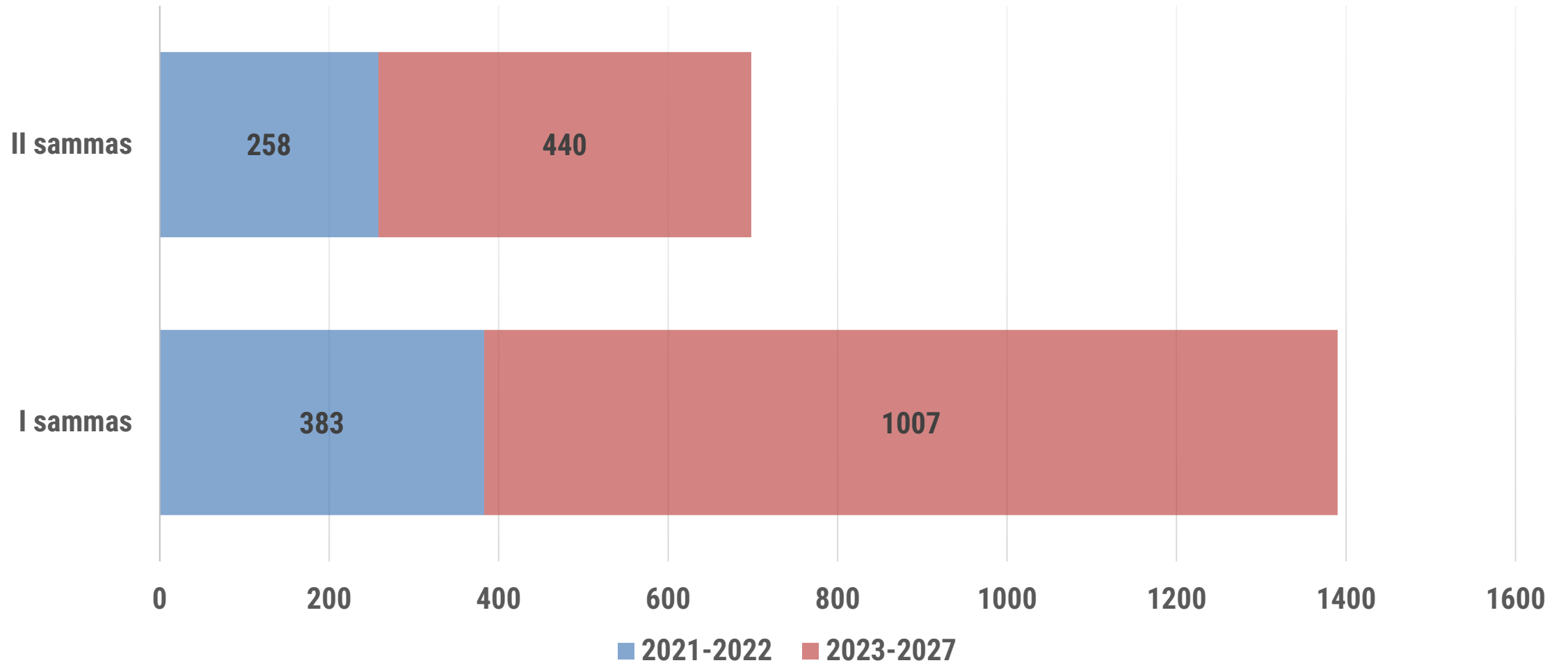

- Ilma toetusteta alla ühe ning koos toetustega üle ühe kõigil aastatel
 - Nii ilma toetusteta kui ka koos toetustega kõige madalamal tasemel 2016. aastal ja kõrgeimal tasemel 2020. aastal
- Võrreldes 2019. aastaga on kogutoodangu väärtus 8% suurenenud, toetused on 19% suurenenud

Toetusvõimalused 2023-2027

ÜPP eelarve 2021-2027

Ühine põllumajanduspoliitika 2023-2027

Tõhustada arukat, vastupidavat
ja mitmekesist
põllumajandussektorit, mis
tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja
kliimameetmeid ning panustada
liidu keskkonna- ja
kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade
sotsiaal-majanduslikku olukorda

Sektori kaasajastamine põllumajanduses ning maapiirkondades teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil ning nende kasutuselevõtu ergutamine

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

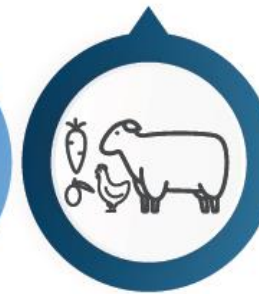
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

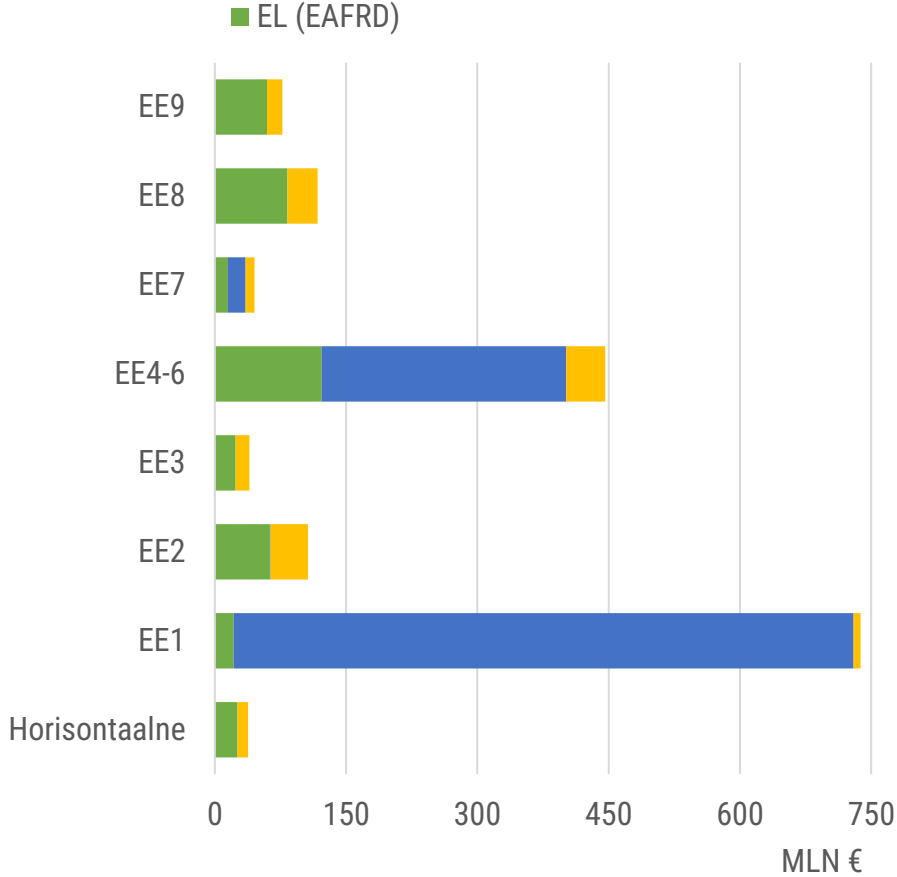
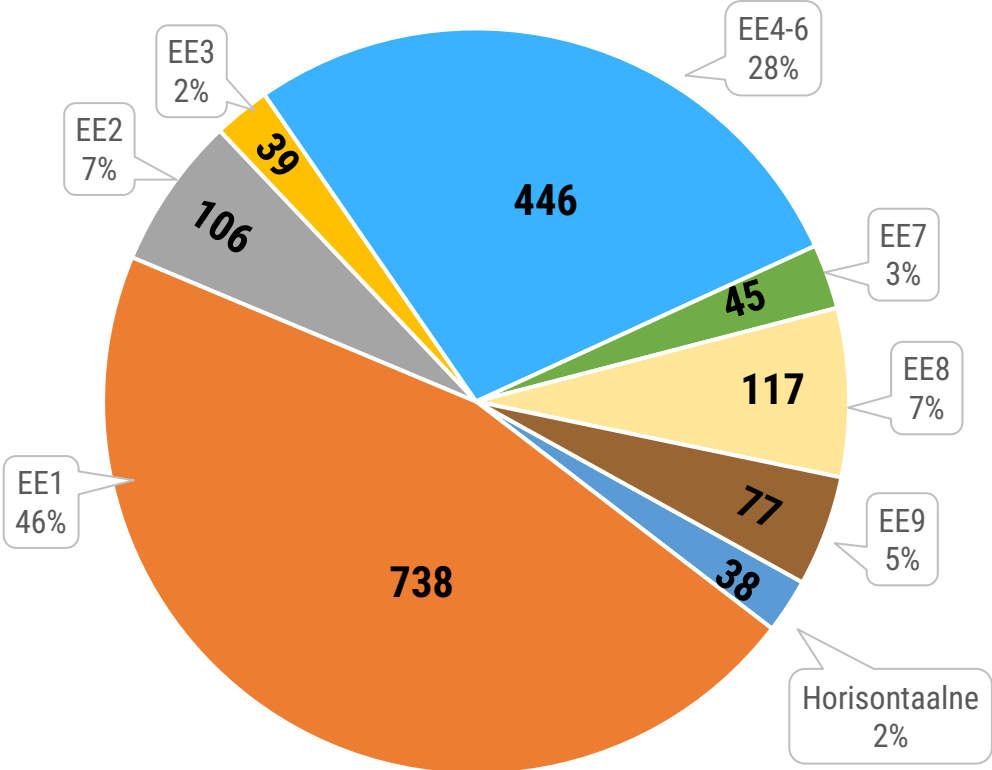

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

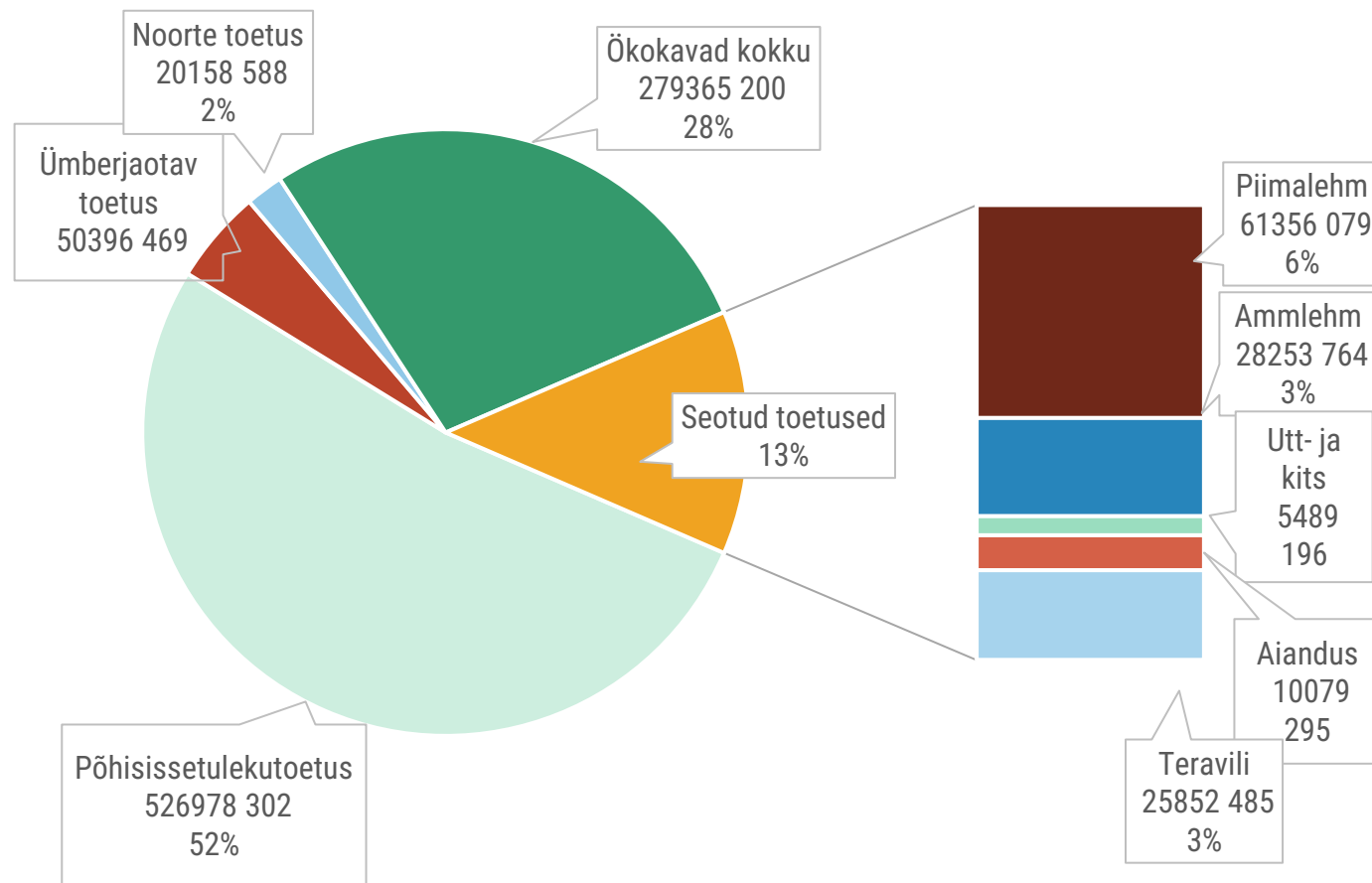
KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

Eelarve jaotus 2023-2027

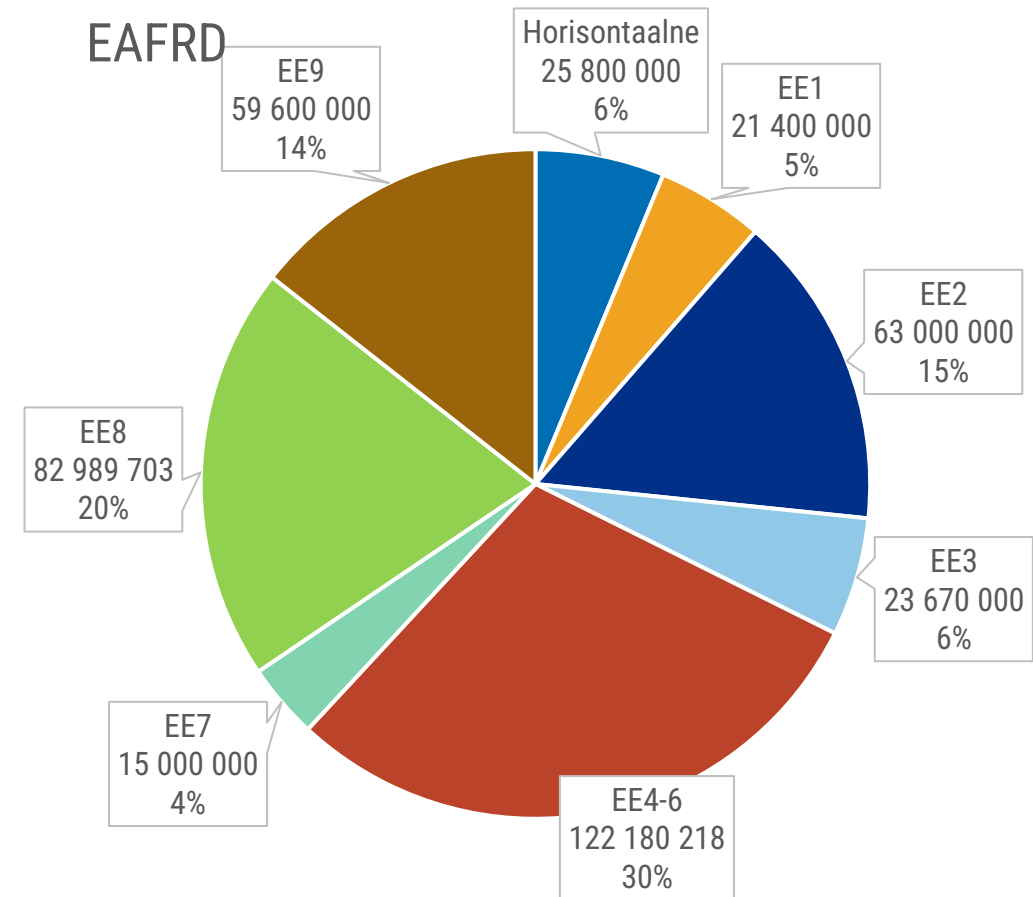
Otsetoetused 2023-2027

Otsetoetused kokku	100%	1 007 929 378
Põhississetulekutoetus	53%	526 978 302
Ümberjaotav toetus	5%	50 396 469
Noorte toetus	2%	20 158 588
Ökokavad kokku	28%	279 365 200
Ökokava: keskkonnasõbralik majandamine	14%	145 525 200
Ökokava: mesilaste korjeala	0,2%	1 875 000
Ökokava: ökoalad	3%	29 245 000
Ökokava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal	1%	9 720 000
Ökokava: mahepõllumajanduse ökokava	9%	93 000 000
Seotud toetused kokku	13%	131 030 819
Piimalehm	6,1%	61 356 079
Ammlehm	2,8%	28 253 764
Utt- ja kits	1%	5 489 196
Aiandus	1,0%	10 079 295
Teravili	2,6%	25 852 485

Maaelu toetused 2023-2027

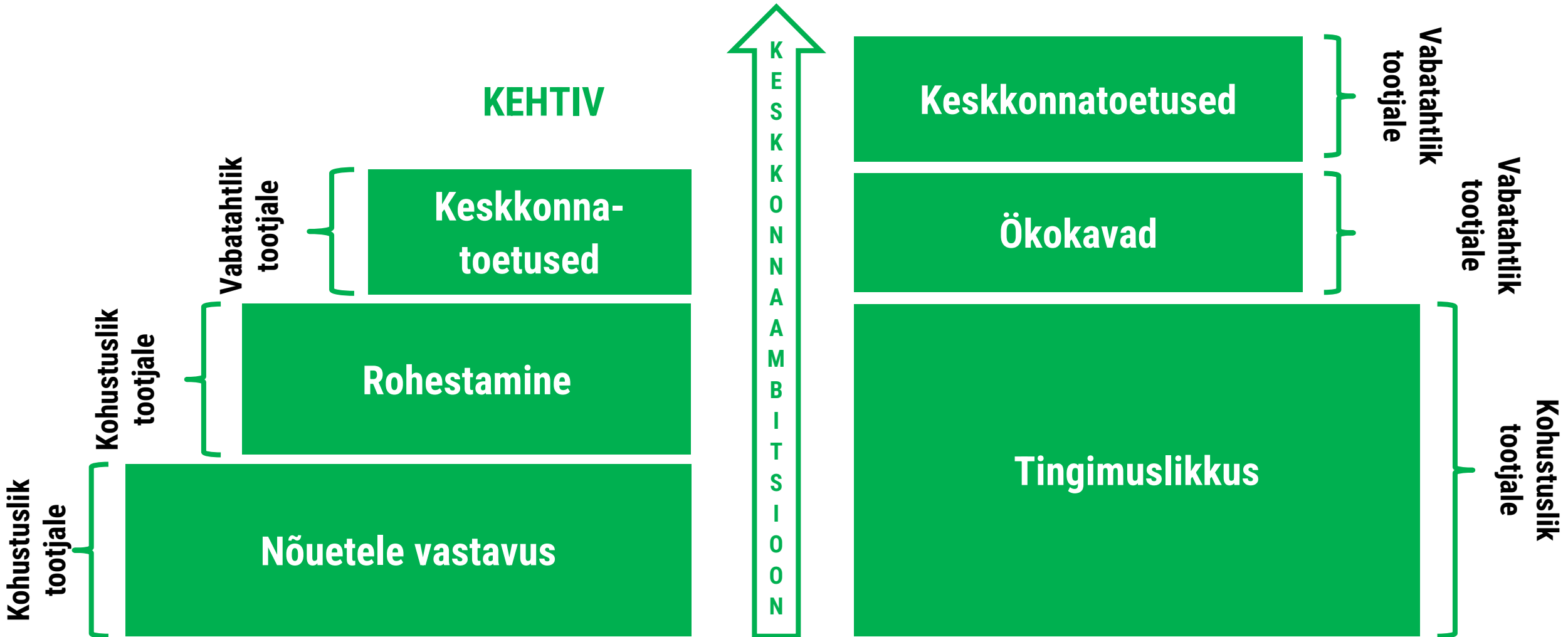
Erieesmärk	Sekkumine	Kokku
Horisontaalne	Teadmussirde- ja nõustamisteenuste (AKIS) toetus	17 000 000
	Nõuande toetus	6 000 000
	Innovatsioonikoostöö projektid	15 000 000
EE1	Põllumajanduskindlustustoetus	1 000 000
	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (tootlik)	10 000 000
	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (mittetootlik)	18 500 000
EE2	Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (finantsinstrument)	20 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	40 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud (finantsinstrument)	10 000 000
	Põllumajanduse ja toidusektori müügivõimekuse tõstmine	10 000 000
EE3	Uute ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine	25 000 000
	Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (tagastamatu abi)	20 000 000
	Ühistulised tootlikud investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (finantsinstrument)	15 000 000
	Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine	2 000 000
EE 4-6	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamine	1 300 000
	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine	1 150 000
	Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	50 000 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlik)	6 500 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlik)	1 000 000
	Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised	812 000
	Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades	25 000 000
	Mulla- ja veekaitsetoetus	23 205 399
	Väärtusliku püsirohuma sailitamine	8 112 300
	Pärandniidu hooldamise toetus	42 095 975
	Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus	588 432
	Ohustatud tõugu looma pidamise toetus	9 536 167
EE 7	Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine	25 000 000
EE 8	LEADER - kogukonna juhitud kohalik areng	59 487 129
	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (tagastamatu abi)	30 000 000
	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (finantsinstrument)	10 000 000
	Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas	15 000 000
EE 9	Investeeringud bioressursside väärindamisse	3 000 000
	Loomade heaolu toetus	30 000 000
	Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus	27 000 000
	Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus	10 000 000
	Loomataudide kontrollprogrammide alase koostöö toetus	10 000 000

Olulisemad muudatused 2023-2027

- Uus keskkonnaarhitektuur (tingimuslikkus, ökokavad, komplekssemad ja fokusseeritumad keskkonnasekkumised)
- ÜPP sotsiaalne mõõde (toetuste ümberjagamine)
- Toetused eelkõige aktiivsele põllumehetele
- Ühistegevuse toetamine läbi tootjaorganisatsioonide
- Investeeringute fookus roheüleminekul
- Tootlike investeeringute rahastamine läbi finantsinstrumentide
- Terviklik nõuande, teadmussiirde ja innovatsiooni käsitlus
- Ühiskonna ootused (loomade heaolu)

Uus keskkonnoarhitektuur

Tingimuslikkus

Head põllumajandus- ja keskkonningimused

- Püsirohumaa ja põllumajandusmaa suhtarvu säilitamine
- Märg- ja turbaalade kaitse
- Koristusjätmete põletuskeeld
- Puhverribade rajamine vooluveekogude äärde
- Mulla degradeerumise ohtu vähendavad maaharimistavad
- Katmata mulla puudumine kriitilisematel perioodidel
- Külvikord või põllumajanduskultuuride mitmekesistamine
- Maastikuelementide säilitamine
- Keeld muuta või künda Natura 2000 aladel asuvaid püsirohumaaid

Kohustuslikud majandamisnõuded

- Põhja- ja pinnavee kaitse
- Nitraadireostuse vältimine nitraaditundlikul alal
- Loodusliku linnustiku kaitse
- Looduslike elupaikade, loomastiku ja taimestiku kaitse
- Toidu- ja söödaohutus
- Hormoonide kasutamine loomakasvatuses
- Taimekaitsevahendite kasutamine
- Vasikate pidamise miinimumnõuded
- Sigade pidamise miinimumnõuded
- Põllumajandusloomade kaitse

Põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks

- **Eesmärk** on pakkuda keskkonda hoidvat avalikku teenust hooldatud põllumajandusmaastiku näol, kus on võimalik toota toitu, andes põllumajandustootjatele stabiilset sissetulekut, millega maandada (osaliselt) võimalikke ettevõtlusriske
- **Tegevused:**
 - Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllumajandustoodete tootmist või põllumajandusloomade kasvatamist või põllumajandusmaa harimiseks sobilikus seisukorras hoidmist ehk hooldamist.
 - Taotleja kasutab vähemalt 1 ha põllumajandusmaad
- **Ühikumäär:** 110 eurot/ha
- **Eelarve:** 527 miljonit eurot

Täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks

- **Eesmärk** on suunata teatud osa toetusest väiksematele ja keskmise suurusega ettevõtetele
- **Tegevused:**
 - Toetuse taotleja peab taotlema põhisissetulekutoetust ja täitma kõiki põhisissetulekutoetuse saamise tingimusi
 - Toetatakse otsetoetuste taotlejaid, kelle kasutuses on 10 ja enam ha maad, andes nende kasutuses olevate 1-130 ha eest täiendavat toetust
- **Ühikumäär:** 25 eurot/ha
- **Eelarve:** 50 miljonit eurot

Põllumajandustootmisega seotud toetus teraviljakultuuride kasvatamiseks

- **Eesmärk** on teraviljasektori toetamine, tagades piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurendamise
- **Tegevused:**
 - Taotleja peab kasutama vähemalt 1 ha põllumajandusmaad ehk vastama põhisissetulekutoetuse saamise minimaalsetele tingimustele
 - Toetusõiguslikuks loetakse põllumajandusmaa, kus kasvatatakse vähemalt 5 hektaril teravilja
 - Toetust makstakse 1-100 ha eest
- **Ühikumäär:** 30 eurot/ha
- **Eelarve:** 25,8 miljonit eurot

Ökokavade valik ja eelarve

Ökokavad	279 365 200
Ökokava: keskkonnasõbralik majandamine	145 525 200
Ökokava: mesilaste korjeala	1 875 000
Ökokava: ökoalad	29 245 000
Ökokava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal	9 720 000
Ökokava: mahepõllumajanduse ökokava	93 000 000

Mahepõllumajanduse ökokava

- **Eesmärk** on arendada mahepõllumajandust, suurendada mahepõllumajanduse konkurentsivõimet, säilitada ja suurendada bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust, säilitada ja parandada mullaviljakust ja veekvaliteeti ning parandada loomade heaolu
- **Tegevused:**
 - Toetust antakse mahepõllumajandusele üleminekut alustavatele ja mahepõllumajandusega tegelevatele ettevõtjatele ning toetuse maksmise aluseks on nende mahepõllumajanduslikus kasutuses oleva põllumajandusmaa pind
 - Taotlejal on vähemalt 1 ha põllumajandusmaad
 - Taotleja võtab 1-aastase mahepõllumajandusega tegelemise kohustuse
- **Ühikumäär:** põllukülvikorras olevatel kultuuridel 132 eurot/ha (üleminekul 146 eurot/ha)
- **Eelarve:** 93 miljonit eurot

Keskkonnasõbralik majandamine (KSM)

- **Eesmärk** on soodustada keskkonnasõbralike majandamisviiside kasutuselevõttu ja jätkuvat kasutamist põllumajanduses, et kaitsta mulda ja vett ning parandada nende seisundit, samuti suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust ning tõsta põllumajandustootjate keskkonnateadlikkust
- **Tegevused:**
 - Sekkumine koosneb põhitegevusest ja valitavatest lisategevustest. Põhitegevuse nõudeid tuleb täita vastavalt kasvatatava kultuurile seatud nõuetest kogu ettevõttes. Lisategevuse taotlemiseks tuleb taotleda samale põllule põhitegevuse toetust, välja arvatud mitmeliigilistele väikeste põldude lisatoetuse puhul
 - Taotleja võtab 1-aastase kohustuse
- **Ühikumäär:** põhitoetusel 30 eurot/ha (mahepõllumajandusel 18 eurot/ha) + lisatoetus lisategevuste korral
- **Eelarve:** 145 miljonit eurot

Keskkonnasõbralik majandamine (2)

- **Põhitegevus:**
 - Viljavaheldus
 - Talvine taimkate
 - Sertifitseeritud seemne kasutamine
 - Mullaproovid
 - Põllumajandusettevõtte säästlikku toitainekasutust soodustava abivahendi kasutamine
 - Glüfosaadipiirang
 - Ühe kalendriaasta jooksul sama taimekaitsevahendi kasutamise piirang ühel ja samal põllul
 - Kohustuslik koolitus
- **Lisategevused:**
 - Valitav lisatoetus vahekultuuride kasvatamise eest – 60 eurot/ha
 - Valitav lisatoetus täppisviljeluse praktikate rakendamisel
 - Valitav lisatoetus happeliste muldade lupjamiseks – 50 eurot/ha
 - Valitav lisatoetus glüfosaadi mittekasutamiseks – 15 eurot/ha
 - Valitav lisatoetus enesekontrolliplaan – 15 eurot/ha

Koostöö

Tootjaorganisatsiooni tunnustamist saab taotleda tulundusühistu, kes:

- on kolme majandusaasta keskmisena turustanud 6 000 000 euro väärtuses teravilja, sealhulgas õlikultuure ja kaunvilja
- koosneb vähemalt 10 sõltumatust liikmest
- on asutatud tootjate algatusel ja tegeleb vähemalt ühe tegevusega (ühine töötlemine, turustamine, pakendamine jne) ning järgib konkreetset eesmärki

Ühistegevusele suunatud sekkumised

- Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse
- Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (finantsinstrument)
- Põllumajanduse ja toidusektori müügivõimekuse tõstmine
- Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine
- Tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamine
- Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine

Teadmised ja innovatsioon

- Teadmussiirde- ja nõustamisteenuste (AKIS) arendamise toetus
- Nõuande toetus
- Innovatsioonikoostöö projektid

Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud

- **Eesmärk** on soodustada põllumajandustootmises ressursitõhusust, vältida jäätmete ja heitmete teket, vähendada tootmisest tulenevat keskkonnamõju ning suurendada bioohutust
- **Sihtrühm:** põllumajandustootjad ja neid ühendavad tulundusühistud
- **Abi vorm:** tagastamatu abi (toetus) ja finantsinstrument
- **Toetuse suurus ja määr:** toetuse maksimaalne suurus on 500 000 eurot ja toetuse määr 50%/60% abikõlblikest kuludest
- **Eelarve:** 50 000 000 + 20 000 000 eurot

Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud (2)

Toetatakse järgmiseid investeeringuid:

1. Kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemisega seotud investeeringud:

Nt. taastuenergialahendused, täppisväetamise sensorsüsteemid

2. Vee- ja õhukvaliteedi parandamisega ning muldade kaitsega seotud investeeringud:

Nt. sõnniku- ja silohoidlad, sõnnikus sisestuslaotuse seadmed

3. Elurikkuse kaitsega seotud investeeringud:

Nt. taimekahjustajate monitooringu- ja hoiatussüsteemid, keskkonnasõbralikud taimekaitsetehnoloogiad, biotõrjetehnoloogiad

4. Karjatamist soodustavad investeeringud:

Nt. kogumis- ja karjaaiad, varjualused, jootmissüsteemid

5. Parema bioturvalisusega seotud investeeringud:

Nt. pesu- ja desorajatised, desinfitseerimise seadmed

6. Loomade heoluga seotud investeeringud

Nt. piimakarjakasvatuse noorloomad, lihaveise-, lamba- ja kitsekasvatuses loomakasvatushooned

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!